

Gustav Mahler

Das Lied von der Erde

Oxalys

Christianne Stotijn · mezzosopraan

Mati Turi · tenor

• vrijdag 18 september | 20.00 - 21.00 uur

THEATER AAN HET VRIJTHOF, POPYRUSZAAL

Gustav Mahler 1860-1911

Das Lied von der Erde (1908) voor tenor, alt en orkest op teksten uit *Die chinesische Flöte* van Hans Bethge (1876-1946) in een bewerking voor klein ensemble door Arnold Schönberg (1874-1951), voltooid door Rainer Riehn (1941-2015).

- I. Das Trinklied vom Jammer der Erde
- II. Der Einsame im Herbst
- III. Von der Jugend
- IV. Von der Schönheit
- V. Der Trunkene im Frühling
- VI. Der Abschied

Christianne Stotijn mezzosopraan

Mati Turi tenor

Oxalys

Shirly Laub viool

Frédéric d'Ursel viool

Tony Nys altviool

Amy Norrington cello

Koenraad Hofman contrabas

Toon Fret fluit

Piet Van Bockstal hobo

Nathalie Lefèvre klarinet

Marceau Lefèvre fagot

Anthony Devriendt hoorn

Patrick Leterme piano

Philippe Thuriot accordeon

Titus Franken percussie

Stijn Schoofs percussie

vrijdag ♦ 20.00

Das Lied von der Erde

Das Lied von der Erde is eigenlijk Mahlers negende symfonie. Om te ontsnappen aan 'de vloek van de negende', die zowel Schubert als Beethoven fataal was geworden (en later Bruckner en Dvořák zou treffen), noemde hij *Das Lied von der Erde* 'een symfonie voor tenor, alt en groot orkest'. Het bleek slechts uitstel van executie, want de *Negende* die hij vervolgens – tegen beter weten in – toch schreef, zou inderdaad zijn laatste voltooide werk zijn.

Het is een van de redenen dat Mahlers late werken, waaronder *Das Lied von der Erde*, door een morbide sfeer zijn omgeven. De dood was geen vreemde voor Mahler, luidt het onheilspellend in beschouwingen over de componist. Inderdaad mag de biografie van Mahler dramatisch worden genoemd. Van zijn dertien broertjes en zusjes overleden er zeven op jonge leeftijd – de *Kindertotenlieder* getuigen van zijn verdriet en ontzetting. Het heeft luisteraars en critici verleid ook vagere sentimenten op zijn muziek te projecteren. Bijvoorbeeld dat Mahler in *Das Lied von der Erde* zijn eigen dood voelde aankomen.

Gustav Mahler in 1907 © Moritz Nähr

Ontegenzeggelijk ging Mahler door een moeilijke periode ten tijde van de conceptie van *Das Lied von der Erde*. In 1907 stierf zijn oudste dochtertje op vierjarige leeftijd aan een hersenvliesontsteking. Bij hem zelf stelde de dokter een hartafwijking vast, de huwelijksproblemen tussen hem en zijn echtgenote Alma werden steeds manifester (aanleiding voor een historische ontmoeting met Sigmund Freud in Leiden op 26 augustus 1910) en, in een sfeer van toenemend antisemitisme, werd hem het werken aan de Weense Hofoper onmogelijk gemaakt.

Afscheid van de aarde of ode aan de wijn?

Het is verleidelijk om deze omstandigheden achteraf te beschouwen als het materiaal voor een zo aangrijpend werk als *Das Lied von der Erde*, maar Mahlerbiograaf Henry-Louis de la Grange wijst ook op andere feiten: de geconstateerde hartkwaal was geenszins levensbedreigend en in het seizoen 1908-1909 stortte Mahler zich vol energie op een nieuwe baan bij de Metropolitan Opera in New York. In plaats van 'een ernstig zieke, een ten dode opgeschrevene die geen andere zorg meer had in dit ondermaanse dan afscheid te nemen van de aarde', toont de biografische werkelijkheid ons volgens De la Grange 'een nog altijd hyperactieve dirigent die in de Verenigde Staten twee overvolle operaseizoenen gaat dirigeren en daarbij twee concertseizoenen die de drukste zijn van zijn gehele loopbaan: om te beginnen vijftig concerten en ontelbare repetities en dat alles in vijf maanden'. Hoe subjectief de beleving van muziek vaak is, kan mooi worden geïllustreerd aan de hand van het eerste deel van *Das Lied von der Erde*: 'Das Trinklied vom Jammer der Erde'. Beschouwen de meest critici dit lied als een ode aan de wijn die een bestaan vol angst en twijfel draaglijk maakt, Simon Vestdijk hoort hier 'een verwilderde oproerkraaiër [...], een verwaarloosde bohémien en levensfilosoof, die eindelijk eens zeggen zal waar het op staat, die zo veel mogelijk getuigen oproept bij zijn levenswee [...]'.

Verromantiseerde chinoiserieën

Das Lied von der Erde is gebaseerd op zeven gedichten uit *Die chinesische Flöte* van Hans Betghe, een boek dat Mahler in 1907 cadeau kreeg van zijn vriend Theodor

Pollak en dat getuigde van de Europese belangstelling voor het Verre Oosten zoals die in chinoiserieën tot uitdrukking kwam. Ook de publicatie van Bethge was sterk gekleurd door een westerse blik: ze was letterlijk een vertaling van een vertaling van een

ensemble waarin de liedachtige intimiteit goed tot haar recht komt. Maar hij is niet de eerste die Mahlers partituur onder handen nam. Arnold Schönberg (1874-1951) arrangeerde het werk voor kamerorkest door het symfonieorkest te reduceren tot strijk- en

[...] een verwaarloosde bohémien en levensfilosoof, die eindelijk eens zeggen zal waar het op staat, die zo veel mogelijk getuigen oproept bij zijn levenswee [...].'

Simon Vestdijk over 'Das trinklied vom Jammer der Erde'

vertaling van een reeks Chinese gedichten – met alle vertaalfouten en culturele misverstanden van dien. Bovendien had elke vertaler zo zijn eigen interpretaties en concretisering toegevoegd. Ook Mahler paste de tekst eigenhandig aan, met als gevolg dat bijvoorbeeld het vers dat ten grondslag ligt aan het vierde lied, 'Von der Schönheit', van negen korte regels bij Li T'ai Po (701-762) is uitgedijd tot 32 regels bij Mahler. Het is aannemelijk dat Mahler de tekst heeft 'verromantiseerd'. De zeven gedichten, die handelen over jeugd, schoonheid, eenzaamheid, extase en afscheid, hebben een haast Schubertiaans *Leitmotiv*: 'Dunkel ist das Leben, ist der Tod'. In het laatste lied, 'Der Abschied', probeert de componist zich te verzoenen met de tragiek van het bestaan: hij legt zich neer bij de kortstondigheid van het menselijk leven in contrast met de continuïteit van de natuur, die zich in een eeuwig durende cyclus voortbeweegt.

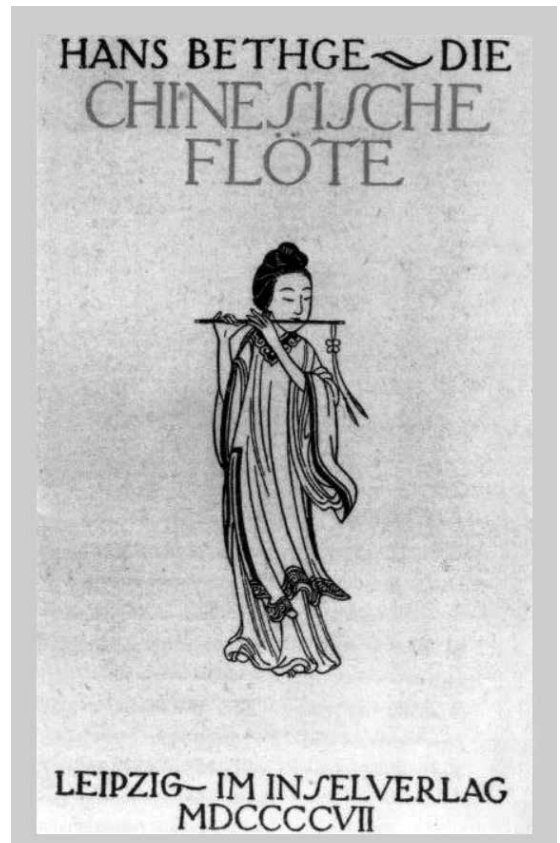
Kamermuzikale intimiteit

De partituur is geschreven voor groot orkest, bestaande uit een uitgebreide strijkerssectie, drievoudig hout en koper en een arsenaal aan slagwerk. Verder kent de bezetting oriëntaalse kleuren zoals gong, mandoline, klokkenspel, ukelele, celesta en tamboerijn. Mahler maakt spaarzaam gebruik van dit instrumentarium: slechts op momenten klinkt het volledige orkest. Eerder neigt de muziek naar een kamermuzikale intimiteit.

Das Lied von der Erde is daarmee een hybride vorm tussen een lied en een symfonie en wellicht ligt daarom een versie voor ensemble voor de hand. Zo maakte Reinbert de Leeuw in 2010 een bewerking voor

blaaskwintet, aangevuld met piano, harmonium (in deze uitvoering accordeon) en slagwerk. Deze rudimentaire bewerking werd in 1983 voltooid door de Pools-Duitse musicoloog Rainer Riehn (1941-2015). ❖

Jacqueline Oskamp

Das Lied von der Erde

I. Das Trinklied vom Jammer der Erde

Schon winkt der Wein im goldnen Pokale,
Doch trinkt noch nicht, erst sing ich euch ein Lied!
Das Lied vom Kummer
soll auflachend in die Seele euch klingen.
Wenn der Kummer naht,
liegen wüst die Gärten der Seele,
Welkt hin und stirbt die Freude, der Gesang.
Dunkel ist das Leben, ist der Tod.

Herr dieses Hauses!
Dein Keller birgt die Fülle des goldenen Weins!
Hier, diese Laute nenn' ich mein!
Die Laute schlagen und die Gläser leeren,
Das sind die Dinge, die zusammen passen.
Ein voller Becher Weins zur rechten Zeit
Ist mehr wert, als alle Reiche dieser Erde!
Dunkel is das Leben, ist der Tod.

Das Firmament blaut ewig und die Erde
Wird lange fest stehen und aufblüh'n im Lenz.
Du aber, Mensch, wie lang lebst denn du?
Nicht hundert Jahre darfst du dich ergötzen
An all dem morschen Tande dieser Erde!

Seht dort hinab!
Im Mondschein auf den Gräbern
hockt eine wildgespenstische Gestalt.
Ein Aff' ist's! Hört ihr, wie sein Heulen
Hinausgellt in den süßen Duft des Lebens!
Jetzt nehmt den Wein! Jetzt ist es Zeit, Genossen!
Leert eure goldnen Becher zu Grund!
Dunkel ist das Leben, ist der Tod!

naar Li T'ai Po (701-762)

I. Het drinklied over de ellende der aarde

Reeds wenkt de wijn in gouden bokalen,
maar drink nog niet, eerst zing ik jullie een lied!
Het lied van de kommer
moet jullie schaterlachend in de ziel klinken.
Wanneer de kommer nadert
liggen de tuinen van de ziel er verwilderd bij,
verwelkt en sterft de vreugde, het lied.
Duister is het leven, is de dood.

Heer van dit huis!
Uw kelder bergt de overvloed aan gouden wijn!
Hier, deze luit noem ik de mijne!
De luit aantokkelen en de glazen ledigen,
dat zijn de dingen die tesamen passen.
Een volle beker wijn te juister tijd
is meer waard dan alle rijken dezer aarde!
Duister is het leven, is de dood.

Het firmament kleurt eeuwig blauw en de aarde
zal lang blijven bestaan en opbloeien in de lente.
Jij echter, mens, hoe lang leef jij eigenlijk?
Nog geen honderd jaren mag je je verlustigen
in alle vermolmde beuzelarijen van deze wereld!

Ziet daar beneden!
In het schijnsel van de maan op de graven
hurkt een wilde spookachtige gedaante.
Het is een aap. Horen jullie hoe zijn gebrul
het uitschreeuwt in de zoete geur van het leven!
Neemt nu de wijn! Nu is het tijd, kameraden!
Leegt jullie gouden bekertjes tot op de bodem!
Duister is het leven, is de dood.

'Das Lied von der Erde is wellicht het meest persoonlijke werk dat ik ooit schreef.'

Gustav Mahler

II. Der Einsame im Herbst

Herbstnebel wallen bläulich überm See;
Vom Reif bezogen stehen alle Gräser;
Man meint', ein Künstler habe Staub vom Jade
Über die feinen Blüten ausgestreut.

Der süße Duft der Blumen is verflogen;
Ein kalter Wind beugt ihre Stengel nieder.
Bald werden die verwelkten, goldnen Blätter
Der Lotosblüten auf dem Wasser ziehn.

Mein Herz ist müde. Meine kleine Lampe
Erlosch mit Knistern;
es gemahnt mich an den Schlaf.
Ich komm zu dir, traute Ruhestätte!
Ja, gib mir Ruh, ich hab Erquickung not!

Ich weine viel in meinen Einsamkeiten.
Der Herbst in meinem Herzen währ't zu lange.
Sonne der Liebe, willst du nie mehr scheinen,
Um meine bittern Tränen mild aufzutrocknen?

naar Tchang Tsi (710-782)

II. De eenzame in de herfst

Herfstnevelen golven blauwachtig boven het meer;
met rijp bedekt staat al het gras;
het lijkt alsof een kunstenaar stof van jade
over de fijne bloesems heeft uitgestrooid.

De zoete geur van de bloemen is vervlogen;
een koude wind buigt hun stengels terneer.
Spoedig zullen de verwelkte gouden bladeren
van de lotusbloemen op het water drijven.

Mijn hart is moe. Mijn kleine lamp
doofde knisperend uit,
dat herinnert me aan de slaap.
Ik kom naar je toe, vertrouwde rustplaats!
Ja, geef me rust, ik heb verkwikking nodig!

Ik ween veel in mijn eenzaamheid.
De herfst in mijn hart duurt te lang.
Zon der liefde, zal je nooit meer schijnen
om mijn bittere tranen mild te drogen?

Mahlers componeerhuisje in Toblach (Zuid-Tirol)

III. Von der Jugend

Mitten in dem kleinen Teiche
Steht ein Pavillon aus grünem
Und aus weißem Porzellan.

Wie der Rücken eines Tigers
Wölbt die Brücke sich aus Jade
Zu dem Pavillon hinüber.

In dem Häuschen sitzen Freunde,
Schön gekleidet, trinken, plaudern,
Manche schreiben Verse nieder.

Ihre seidnen Ärmel gleiten
Rückwärts, ihre seidnen Mützen
Hocken lustig tief im Nacken.

Auf des kleinen Teiches stiller
Wasserfläche zeigt sich alles
Wunderlich im Spiegelbilde.

Alles auf dem Kopfe stehend
In dem Pavillon aus grünem
Und aus weißem Porzellan;

Wie ein Halbmond steht die Brücke,
Umgekehrt der Bogen. Freunde,
Schön gekleidet, trinken, plaudern.

naar Li T'ai Po

III. Over de jeugd

Midden in de kleine vijver
staat een paviljoen van groen
en wit porselein.

Als de rug van een tijger
welft de brug van jade
zich naar het paviljoen.

In het huisje zitten vrienden,
mooi gekleed, drinken, babbelen,
sommigen schrijven verzen.

Hun zijden mouwen glijden
naar achteren, hun zijden mutsen
staan jolig laag in hun nek.

Op het stille watervlak
van de vijver toont alles zich
wonderlijk in spiegelbeeld.

Alles staat op zijn kop
in het paviljoen van groen
en wit porselein.

Als een halve maan staat de brug,
de boog omgekeerd.
Vrienden, mooi gekleed, drinken, babbelen.

Gustav Mahler, geschilderd
door Arnold Schönberg in 1910

IV. Von der Schönheit

Junge Mädchen, pflücken Blumen
Pflücken Lotosblumen an dem Uferrande.
Zwischen Büschen und Blättern sitzen sie,
Sammeln Blüten, Sammeln Blüten
in den Schoß und rufen
Sich einander Neckereien zu.

Goldne Sonne webt um die Gestalten,
Spiegelt sie im blanken Wasser wider.
Sonne spiegelt ihre schlanken Glieder,
Ihre süßen Augen wider
Und der Zephir hebt mit Schmeichelkosen
Das Gewebe ihrer Ärmel auf, führt den Zauber
Ihrer Wohlgerüche durch die Luft.

O sieh, was tummeln sich für schöne Knaben
Dort an dem Uferrand auf mut'gen Roßen,
Weithin glänzend wie die Sonnenstrahlen;
Schon zwischen dem Geäst der grünen Weiden
Trabt das jungfrische Volk einher!

Das Roß des einen wiehert fröhlich auf
Und scheut und saust dahin,
Über Blumen, Gräser, wanken hin die Hufe,
Sie zerstampfen jäh im Sturm
die hingsunknen Blüten.
Hei! Wie flattern im Taumel seine Mähnen,
Dampfen heiß die Nüstern!

Goldne Sonne webt um die Gestalten,
Spiegelt sie im blanken Wasser wider.
Und die schönste von den Jungfrauen sendet
Lange Blicke ihm der Sehnsucht nach.
Ihre stolze Haltung ist nur Verstellung.
In dem Funkeln ihrer großen Augen,
In dem Dunkel ihres heißen Blicks
Schwingt klagend noch die Erregung ihres Herzens nach.

naar Li T'ai Po

IV. Over de schoonheid

Jonge meisjes plukken bloemen,
plukken lotusbloemen aan de oeverrand.
Tussen struiken en bladeren zitten ze,
verzamelen bloesems
in hun schoot
en roepen elkaar plagerijtjes toe.

Gouden zonlicht weeft zich om de gestalten,
weerspiegelt ze in het heldere water.
Zonlicht weerspiegelt hun slanke leden
en hun lieflijke ogen,
en de zefier tilt strelend de stof
van hun mouwen op en voert de betovering
van hun welriekende geur door de lucht.

O ziet, wat een mooie knapen stoeien daar
op dappere paarden aan de oeverrand,
van verre glanzend als de zonnestrallen;
tussen de takken van de groene wilgen
draaft het jonge frisse volk al voort!

Het paard van een van hen hinnikt vrolijk,
schrikt en rent er vandoor,
over bloemen en gras trappelen de hoeven,
heftig vertrappen ze in de storm
de ineengezakte bloesems.
Heia! Hoe wapperen in de roes zijn manen
en slaat de hete damp zijn neusgaten uit!

Gouden zonlicht weeft zich om de gestalten,
weerspiegelt ze in het heldere water.
En de mooiste van de maagden
zendt hem lange verlangende blikken na.
Haar trotse houding is slechts geveinsd.
In het fonkelen van haar grote ogen,
in de donkerte van haar warme blik
trilt de opwinding van haar hart nog klagend na.

V. Der Trunkene im Frühling

Wenn nur ein Traum das Leben ist,
Warum denn Müh und Plag?
Ich trinke, bis ich nicht mehr kann,
Den ganzen, lieben Tag!

Und wenn ich nicht mehr trinken kann,
Weil Kehl' und Seele voll,
So tauml' ich bis zu meiner Tür
Und schlafe wundervoll!

Was hör ich beim Erwachen? Horch!
Ein Vogel singt im Baum.
Ich frag ihn, ob schon Frühling sei,
Mir ist als wie im Traum.

Der Vogel zwitschert: 'Ja! Ja! Der Lenz,
der Lenz ist da, sei kommen über Nacht!'
Aus tiefstem Schauen lausch ich auf,
Der Vogel singt und lacht!

Ich fülle mir den Becher neu
Und leer ihn bis zum Grund
Und singe, bis der Mond erglänzt
Am schwarzen Firmament!

Und wenn ich nicht mehr singen kann,
So schlaf ich wieder ein,
Was geht mich denn der Frühling an!?
Laßt mich betrunken sein!

naar Li T'ai Po

VI. Der Abschied

Die Sonne scheidet hinter dem Gebirge.
In allen Täler steigt der Abend nieder
Mit seinen Schatten, die voll Kühlung sind.
O sieh! Wie eine Silberbarke schwebt
Der Mond am blauen Himmelssee her.
Ich spüre eines feinen Windes Wehn
Hinter den dunklen Fichten!

V. De beschonkene in de lente

Als het leven slechts een droom is,
waarom dan moeit' en plaag'?
Ik drink totdat ik niet meer kan
de hele lieve dag!

En als ik niet meer drinken kan
omdat keel en ziel vol zijn,
dan wankel ik tot aan mijn deur
en slaap dan wonderbaarlijk.

Wat hoor ik bij 't ontwaken? Hoor!
Een vogel zingt in de boom.
Ik vraag hem of het al lente is.
Het is alsof ik droom.

De vogel tsjilpt: Ja! Ja! De lente
is daar, is 's nachts gekomen!
Met diepste aandacht luister ik,
de vogel zingt en lacht!

Ik vul mijn beker opnieuw
en ledig hem tot op de bodem
en zing, totdat de maan verschijnt
aan het zwarte firmament!

En als ik niet meer zingen kan,
dan slaap ik weer in.
Wat gaat mij dan de lente aan?
Laat mij toch dronken zijn!

VI. Het afscheid

De zon verdwijnt achter het gebergte.
in alle dalen valt de avond
met zijn schaduwen, die vol koelte zijn.
O zie! Als een zilveren bark zweeft de maan
aan de blauwe hemelszee omhoog.
Ik bespeur het waaien van een zachte wind
achter de donkere sparren!

Der Bach singt voller Wohllaut durch das Dunkel.
Die Blumen blassen im Dämmerchein.
Die Erde atmet voll von Ruh und Schlaf,
Alle Sehnsucht will nun träumen.
Die müden Menschen geh'n heimwärts,
Um im Schlaf vergeß'nes Glück
Und Jugend neu zu lernen!
Die Vögel hocken still in ihren Zweigen.
Die Welt schläft ein!

Es wehet kühl im Schatten meiner Fichten.
Ich stehe hier und harre meines Freundes;
Ich harre sein zum letzten Lebewohl.
Ich sehne mich, o Freund, an deiner Seite
Die Schönheit dieses Abends zu genießen.
Wo bleibst du...? Du läßt mich lang allein!
Ich wandle auf und nieder mit meiner Laute
Auf Wegen, die vom weichen Grase schwellen.
O Schönheit! O ewigen Liebens -
Lebenstrunkne Welt!

naar Mong Kao Yen (689/691-740) - 'In Erwartung des Freundes'

Er stieg vom Pferd
und reichte ihm den Trunk
Des Abschieds dar. Er fragte ihn, wohin
Er führe und auch warum es müßte sein.
Er sprach, seine Stimme war umflort:
Du, mein Freund, mir war auf dieser Welt
das Glück nicht hold! Wohin ich geh?
Ich geh, ich wandre in die Berge.
Ich suche Ruhe für mein einsam Herz!
Ich wandle nach der Heimat, meiner Stätte.
Ich werde niemals in die Ferne schweifen.
Still ist mein Herz und harret seiner Stunde!

Die liebe Erde allüberall
Blüht auf im Lenz und grünt aufs neu!
Allüberall und ewig, ewig
Blauen licht die Fernen,
Ewig... ewig...

*naar Wang Wei (698-761)
- 'Der Abschied des Freundes'*

De beek zingt vol welluidendheid door de duisternis.
De bloemen verbleken in het schemerlicht.
De aarde ademt vol van rust en slaap,
al het verlangen wil nu dromen.
De vermoeide mensen gaan huiswaarts
om in de slaap vergeten geluk
en jeugd te hervinden!
De vogels hurken stil op hun takken.
De wereld slaapt in.

Een koele wind waait in de schaduw van mijn sparren.
Ik sta hier en verbeid mijn vriend.
Ik verwacht hem voor het laatste vaarwel.
Ik verlang er naar, o vriend, om aan jouw zijde
de schoonheid van deze avond te genieten.
Waar blijf je...? Je laat me lang alleen!
Ik wandel heen en weer met mijn luit
op wegen die vol staan met zacht gras
O Schoonheid! O wereld dronken
van eeuwige liefde en leven!

Hij stapte van het paard
en reikte hem de afscheidsdronk aan.
Hij vroeg hem waar hij heen ging
en ook waarom het zo moest zijn.
Hij sprak, zijn stem was omfloerst:
Mijn vriend, op deze wereld
was het geluk mij niet welgezind. Waarheen ik ga?
Ik ga, ik trek de bergen in.
Ik zoek rust voor mijn eenzame hart!
Ik ga naar de plaats waar ik thuishoor!
Ik zal nooit meer in den vreemde dwalen.
Mijn hart is stil en verbeidt zijn tijd!

De dierbare aarde
bloeit in de lente overal op en wordt weer groen!
Overal en eeuwig, eeuwig
stralen de blauwe verten!
Eeuwig... Eeuwig...

*vertaling: Willem Smith en Willem de Vries
supervisie: Eveline Nikkels
(Gustav Mahler Stichting)*

Oxalys

Oxalys is de naam van een bloempje (klaverzuring), met een in Japan symbolische betekenis voor vriendschap, verfijnd raffinement en elegantie. De basisbezetting van het ensemble is strijkkwintet, fluit, klarinet en harp, maar die wordt regelmatig uitgebreid. Kern van het repertoire is de muziek van de Belle Époque (1870-1930), maar er wordt zowel terug- als vooruitgeblikt, van Haydn tot de nieuwste muziek. Vocale kamermuziek brengt Oxalys met solisten als Laure Delcampe, Christianne Stotijn, Dietrich Henschel en Christoph Prégardien.

Oxalys verenigt musici die muzikale avonturen aangaan. In deze geest werden de 'Muzieknachten' geïnitieerd, wandelconcerten in historische gebouwen of musea die een symbiose creëren tussen architectuur, beeldende kunst en muziek. Verder verleent Oxalys medewerking aan theaterproducties met als vaste partners Transparant en Muziek Lod.

Oxalys is geregeld te gast op de Festivals van Vlaanderen, Wallonië, Brussel (Ars Musica) en bij Musica Sacra Maastricht. Ook maakt het ensemble geregeld buitenlandse tournees.

De Vlaamse klassieke radiozender Klara heeft Oxalys in 2016 de 'Klara Muziekprijs voor beste Solist of Ensemble' toegekend.

Oxalys is in residentie in het Koninklijk Muziekconservatorium van Brussel en wordt gesteund door de Vlaamse Gemeenschap.

Christianne Stotijn • mezzosopraan

Christianne Stotijn studeerde viool en zang aan het Conservatorium van Amsterdam. Na het behalen van haar diploma viool, zette zij haar zangstudie voort bij Udo Reinemann, Jard van Nes en Dame Janet Baker. Ze won diverse belangrijke prijzen, waaronder de prestigieuze ECHO Rising Stars Award 2005/6, de Borletti Buitoni Trust Award in 2005 en in 2008 de Nederlandse Muziekprijs. Bovendien werd zij in 2007 verkozen tot BBC New Generation Artist.

Christianne is een gepassioneerde vertolker van liederen. Met de pianisten Joseph Breinl en Julius Drake werkt ze al vele jaren samen en trad zij op in de belangrijkste concertzalen ter wereld. In kamermuziekverband treedt zij geregeld op met onder anderen altviolist Antoine Tamestit, haar broer, contrabassist Rick

Oxalys © France Dubois

Stotijn, pianiste Imogen Cooper, het Nash Ensemble, altvioliste Tabea Zimmermann en Oxalys.

Dirigent Bernard Haitink heeft een grote invloed gehad op haar muzikale loopbaan. Onder zijn leiding zong zij met orkesten als het Koninklijk Concertgebouworkest, Boston Symphony Orchestra, Chicago Symphony Orchestra en London Symphony Orchestra. Ook werkte zij met dirigenten als Claudio Abbado, Ivan Fischer, Esa-Pekka Salonen, Yannick Nézet-Séguin, Gustavo Dudamel, Mark Elder en Jaap van Zweden.

Christianne Stotijn verzorgde diverse wereldpremières. Zo vertolkte ze in 2009 met het Koninklijk Concertgebouworkest de aan haar opgedragen cyclus *Spaces of Blank* van Michel van der Aa en in 2013 zong ze de wereldpremière van *Totentanz* van Thomas Adès tijdens de Proms in de Londense Royal Albert Hall. Operarollen vertolkte zij onder meer tijdens het Festival d'Aix-en-Provence, bij de Nederlandse Opera, de Koninklijke Muntschouwburg in Brussel, het Royal Opera House in Covent Garden en de Oper Stuttgart. Sinds 2014 leidt Christianne Stotijn de Udo Reinemann International Masterclasses, een initiatief gesteund door de Koninklijke Muntschouwburg in Brussel.

Daarnaast verzorgt Christianne educatieve producties voor bestaand en nieuw concertpubliek én voor kinderen. Zo bracht zij een muziektheaterproductie over het leven van de joodse dagboekschrijfster Etty Hillesum: *Die Weise von Liebe und Tod* en de kindervoorstelling *De Uilenpriesteres van Orplid*.

Voor het label MDG maakte Christianne Stotijn een opname van *Die Weise von Liebe und Tod des Cornets Christoph Rilke* van Frank Martin, welke is onderscheiden met de Echo Klassik 'Liedeinspielung des Jahres 2008'. Haar meest recente cd is dit jaar verschenen en bevat onder meer *Totentanz* van Thomas Adès, begeleid door het Boston Symphony Orchestra.

Mati Turi · tenor

Mati Turi studeerde koordirectie en zang aan de Academie voor Muziek en Theater in Estland. Van 1992 tot 2004 maakte hij deel uit van het vermaarde Filharmonisch Kamerkoor van Estland, waarna hij zijn carrière als solist voortzette. Sinds 2009 heeft hij bij diverse Europese operahuizen naam gemaakt als Wagner-tenor. Zo zong hij onder meer de titelrollen in Wagners *Tannhäuser* (Nationale Opera van Estland),

Christianne Stotijn © Stephan Vanfleteren

Mati Turi © Harri Rospu

Parsifal (Chemnitz Opera) en *Siegfried* (Opera North), de rol van Siegfried in Wagners *Götterdämmerung* (Longborough Opera Festival en Nationale Reisopera). Daarnaast soleerde hij in opera's van onder anderen Korngold, Bizet, Berg en Busoni. Geregeld vertolkte hij Mahlers *Lied von der Erde* en ook was hij te horen in de *Vespers* van Rachmaninov, in oratoria van Händel en passies van Bach.

Liedrepertoire voert Mati Turi uit met zijn vaste pianist Martti Raide. Hij heeft opnamen gemaakt van werken van Mahler, Wolf, Schubert, Schumann, Grieg en Sibelius. Mati Turi is in Estland met diverse prijzen onderscheiden.

Dit concert wordt opgenomen door L1 voor uitzending door L1 of NTR (NPO Radio 4) op een nader te bepalen datum en tijd | zie www.musicasacramaastricht.nl.

MUSICA SACRA MAASTRICHT IS EEN COPRODUCTIE VAN Stichting Musica Sacra en Theater aan het Vrijthof Maastricht. Filmselectie i.s.m. Lumière.

DIRECTEUR-BESTUURDER Jean Boelen, directeur Theater aan het Vrijthof Maastricht
PROGRAMMACOMMISSIE Jacques Giesen (voorzitter), Jos Leussink (adviseur), Sylvester Beelaert, Fons Dejong, Bas Geerts en Susanne Vermeulen

RAAD VAN TOEZICHT Jean Jacobs (voorzitter), Michel Cobben, Barbara de Heer, Bas Huyser, Eddy Klomp en Lieke Wijjnia (aspirant)

PROJECTLEIDING & FONDSENWERVING Fons Dejong **MARKETING & PUBLICITEIT** Hetty van Dongen **PRODUCTIE** Raf Meijers **REDACTIE** Philip Leussink, Jacinta Wetzter, Sylvester Beelaert en Fons Dejong **VORMGEVING** Philip Leussink **UITBALIE** Flora Minis en Susan Meisen **TECHNISCHE COÖRDINATIE** Sander Rondon **FACILITAIR** Nandi Nijsten / Mandy Walls **FINANCIËN** Martijn Dekker / Jos Spauwen

MUSICA SACRA MAASTRICHT is lid van De Verenigde Podiumkunstenfestivals.

MUSICA SACRA MAASTRICHT wordt mede mogelijk gemaakt door Fonds Podiumkunsten, Provincie Limburg, Gemeente Maastricht, Theater aan het Vrijthof, Elisabeth Strouven Fonds, Stichting Kanunnik Salden Nieuwenhof, Lira Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, de Vrienden van Musica Sacra Maastricht en alle (concert-) locaties en samenwerkingspartners. De activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door anonieme giften van particulieren. **MEDIAPARTNERS** NPO Radio4, NTR, KRO NCRV, L1, Dagblad de Limburger, RTV Maastricht.

STEUN HET FESTIVAL Voor een bijdrage vanaf € 40 geniet u als Vriend van Musica Sacra Maastricht vele voordelen. Zie voor meer informatie en aanmelding www.musicasacramaastricht.nl/vriend.

STICHTING MUSICA SACRA Vrijthof 47, 6211 LE Maastricht
info@musicasacramaastricht.nl • www.musicasacramaastricht.nl

f [facebook.com/MusicaSacraMaastricht](https://www.facebook.com/MusicaSacraMaastricht) • t [@FestivalMSM](https://twitter.com/FestivalMSM) | #MSM2020